

Klimatsamtalet 2023-05-30

Länsstyrelsen Blekinge, Karlskrona

Sammanfattning av Workshop – Klimatsamtal -23

Vid Klimatsamtalet 2023 genomfördes del av arrangemanget som en variant av en Open Space Workshop. Syftet med workshop var i huvudsak att lyfta fram det antagna åtgärdsprogrammet för miljömålen och då specifikt de delar som avser klimat och energi.

Fyra fasta, fysiska punkter fanns i lokalerna med varsitt respektive huvudtema:

- Energiförsörjning
- Energieffektiva transporter
- Energieffektiva byggnader och byggande
- Industrins klimatpåverkan.

Utöver det fanns även ett fikaområde med möjlighet att lyfta frågor och diskussioner som saknades vid de punkterna.

Här följer en sammanställning av de anteckningar som togs upp vid respektive punkt.

Energieffektiva byggnader och byggande

Två förberedda frågeställningarna fanns:

1. Hur kan man göra återbruk av byggmaterial till ”det nya normala”
 2. Hur skalar man upp arbetet med att öka energieffektiviteten i byggnader
- Använd de certifieringssystem som redan finns och ”go all in” inklusive certifiering. T.ex. Miljöbyggnad har certifieringsklasser för projekterad energiprestanda men även för effektiv drift av fastigheter.
 - Jobba med att effektivisera användningen av existerande byggnader, d.v.s. öka tiden som byggnaderna används (ett exempel: användningsgraden för skolbyggnader ligger normalt på ca 15-20% av tiden).
 - Samordna lokaltrafikmöjligheter med bostadsområden.
 - Passa på att göra energirenoveringsåtgärder då man ändå renoverar sin byggnad. Det är befintliga byggnader som har den stora potentialen för både återbruk av byggmaterial och för att öka energieffektiviteten i beståndet!

Industrins klimatpåverkan

Direkta utsläpp

- Även om mycket gjorts så arbetar industrierna med att fasa ut ytterligare fossila bränslen, gäller till exempel Södra och Volvo

- Volvo arbetar med att bli självförsörjande på energi
- Science Based Targets (www.sciencebasedtargets.com) är något som nu flera av de större företagen anslutit sig till, bland annat AAK, NKT, Södra, Tarkett och Volvo

Utmaning:

Drivmedel till tunga transporter

Risk:

Bioolja kan bli knepigt att få tillbaka till Sverige om reduktionsplikten sänks kraftigt och leveranserna går till andra marknader. Kan bli brist på svenska marknaden.

Indirekt klimatpåverkan:

- De större företagen pushar företag såväl uppströms som nedströms i värdekedjan att minska sin klimatpåverkan
- Flera företag är stora transportköpare, inte minst Södra, och ställer ökande krav på transportörerna
- Mer jobb fordras för att minska utsläppen från de anställdas arbetspendling. **Idéer:**
 - Bättre samutnyttjande av laddstolpar
 - Utbyggnad av trygga cykelvägar

Övriga kommentarer:

- Stora möjligheter med produktion av grön vätgas – kopplat till ökad elproduktion från exempelvis havsbaserad vindkraft
 - Direkt användning som vätgas
 - För produktion av elektrobränslen
 - Annan användning
- Strävan efter cirkulära flöden (och möjlig lagstiftning) i textilindustrin kan få stora effekter
- Regional samverkan för att nå klimat- och energimålen bedöms vara viktigt

Energiförsörjning

Varför kan vi inte bygga havsbaserad vind?

Vad göra?

- Involvera försvarsindustrin, innovera
- Titta på omvärlden – statlig och regional planering
- Industrin behöver vara med och trycka på ännu mer. Regeringen, kommuner behöver känna press från näringslivet för att våga prioritera energi före andra intressen.
- Övertyga försvarsmakten

Energigemenskaper

Kooperativ kan fungera som en drivkraft för ökad redundans och mer förnybar energiförsörjning, mindre belastning på elnäten.

- Testa konkret – finansiering krävs
- Nya affärsmodeller krävs, att bara argumentera kring att frigöra sig från elnätet sannolikt ingen bra lösning
- Öka lokal, småskalig produktion, självförsörjning
- Vanliga lyckade exempel finns ofta på öar.

Planerbar elproduktion

- Utveckla Karlshamnsverket, men bibehåll den viktiga funktionen som planerbar kraftproducent.
- Utvecklingen bör gå mot fossilfri kraftproduktion och även symbios med andra/nya industrier t.ex. för E-bränslen.

Solparker på jordbruksmark

- Den enskilde markägaren/jordbrukaren vet ofta väl själv vilken mark som är högproduktiv och vilken som ger dålig avkastning.
- Det finns många skäl till att jordbruksmark hamnar i träda.
- Solel ger generellt 2-3 ggr högre avkastning än traditionellt jordbruk.
- Det pågår försök med solbruk – dvs samnyttjande av mark för solproduktion och viss jordbruksproduktion.

Energieffektiva transporter

Resa kollektivt

- Utmaningar och möjligheter.
- Vilken rådighet olika aktörer har, och beroende av vilka resurser som tillsätts.
- Lågt användande av kollektivtrafik. Öka beläggning genom att skolbarn kan använda (exempel på skolbarn som får använda bussen gratis även på fritiden - vilket resulterat i högre användande totalt sätt).
- Kombinerad mobilitet – cykel på buss

Cykelinfrastruktur

- Se till att cykelväg är säker (snö/isröjning).

- Ta upp cykelinfrastrukturplan till politiken, investeringar i små kommuner. Även frågor om infrastruktursatsningar när t.ex. vägen ägs av annan aktör, och att få till stånd satsningar då med.
- Att vara en inspiratör till kollegor --> visa att det går.

Blandat

- Att jobba hemifrån
- Goda exempel, tex att visa på användbarheten av lastcyklar på arbetet
- Strategiska noder --> bytespunkter. Fysisk planering
- Behovet av scenarier – för att få en bild av hur lösningarna kan se ut i verkligheten.
- Behovet av större krav på operatörer som utför tågtrafik – anpassat för svenskt klimat. Tillit till allmänna kommunikationsförbindelser, t.ex. järnvägsförbindelser. Osäkert att man kommer fram i tid. Svårt att lita på kollektivtrafiken. (Längre resor ger högre CO2 utsläpp... --> Jag åker gärna tåg om jag kommer fram i tid!)
- Svårt att ”stoppa fossilanvändning – sista droppen kommer användas någonstans
- Politik. Förändrad reduktionsplikt --> även personbilar. Högre kostnader för industrin som måste satsa på andra åtgärder
 - Elektrifiering
- Politik. Osäkerhet att bygga nya anläggningar för biodrivmedel
- EU-politik mot skoglig råvara
- Kommuner som satsar på omställning i organisationen. Organiserar för fossilfritt idag.
 - Fossilt --> ersättning
- Beteende på var och användning
 - Drivlinor för
 - El
 - Vätgas
 - El, bränsleceller
 - Förbränningsmotorer
 - Elektrobränslen